

بررسی ساختار عاملی و اعتباریابی پرسشنامه خود متمایزسازی در یک و مورد اک (فرم کوتاه)

دکتر محسن رسولی^۱

محمد حسین آسوده^۲، فرزانه تمرچی^۳، زهرا حسینی^۴

چکیده

هدف: پژوهش حاضر به منظور بررسی ساختار عاملی، روایی و پایایی پرسشنامه تمایز یافتگی خود - فرم کوتاه در یک و همکاران (DSI-SF) انجام گرفت. (2015)

روش: حجم نمونه این پژوهش شامل 1503 نفر (433 مرد و 1070 زن) در رنج سنی (14-62 مرد) و (18-59 زن) که با روش نمونه گیری در دسترس در سراسر کشور از کاربران شبکه های اجتماعی انتخاب شدند و سپس کاربران به پرسشنامه الکترونیکی تمایز یافتگی خود (DSI-SF) پاسخ دادند.

یافته ها: نتایج نشان داد که ساختار پرسشنامه از همسانی درونی قابل قبولی برخوردار است. در این تحقیق پس از بررسی روایی محتوا، برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و ضرایب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه 0/741 به دست آمد. همچنین نتایج تحلیل مؤلفه های اصلی با استفاده از چرخش واریماکس منجر به استخراج پنج عامل شد. نتایج تحلیل عاملی مؤید آن است که ساختار پرسشنامه برازش قابل قبولی با داده ها دارد و برازندگی تحلیل عاملی تأییدی بر پایه نرم افزار SPSS وجود عوامل پنجگانه را تأیید کرد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی، مؤید این است که ساختار پرسشنامه برازش قابل قبولی با داده ها دارد و همه شاخص های نیکویی برازش، مدل را تأیید می کنند.

بحث و نتیجه گیری: یافته های تحلیل عاملی، تقریباً مشابه تحقیقات انجام گرفته در فرهنگ اصلی و ضرایب پایایی و روایی نیز به نتایج تحقیقات پیشین نزدیک بود. بنابراین با توجه به خصوصیات روان سنجی مطلوب، این پرسشنامه ابزار مناسبی برای تعیین خود متمایزسازی است.

واژگان کلیدی: تمایز یافتگی خود، ساختار عاملی، روایی، پایایی

1. استادیار دانشگاه خوارزمی

2. دانشجوی دکتری دانشگاه خوارزمی، رایانامه:

3. دانشجوی دکتری دانشگاه خوارزمی f.pooyesh@yahoo.com

4. دانشجوی دکتری دانشگاه خوارزمی

Abstract

Factor structure and validation of Self-Differentiation Inventory Short Form (SDI-SF)

Introduction: Self-differentiation as the core concept of Bowen's family systems theory refers to individual's ability of differentiating between affective and mind processes. In other words, achieving a degree of emotional independence so that one is able not be drawn in to the emotional pool of emotionally laden situations, and decides in an autonomous and rational manner.

Purpose: The present study aimed at investigating the factor structure and validation of Drake et al.(2015) 's Self-Differentiation Inventory Short Form (SDI-SF)in Iran.

Method: Using convenience sampling procedure, a national sample of 1503 people(433 males and 1070 females) whose age range was 14 to 62 for males and 18 to 59 for females was selected among internet social networks users. Then the selected users answered the electronic version of DSI-SF.

Results: Using principal components method and Varimax rotation, five factors were extracted. So the results of confirmatory factor analysis showed that the factor structure of the inventory had a good fitness to the gathered data. In addition to checking for the content validity of the inventory, the reliability index was calculated($\alpha = 0.741$), showing an acceptable internal consistency.

Discussion: the results of factor analysis confirmed the original factor structure of the inventory, the reliability indices were similar to the results of previous research. Therefore according to the results of the study SDI-SF is an reliable and valid measure for determining the level of self-differentiation in the Iranian population.

Keywords: self-differentiation, factor structure, reliability, validity

مقدمه

تمایزیافتگی یک مفهوم خانواده درمانی نظریه بوئن⁵ (1978) است. این ساختار به وسیله کر⁶ و بوئن (1988) به عنوان فرآیندی است که در آن فردیت و با هم بودن درون یک سیستم ارتباطی اداره می شود. این مفهوم به یک رویکرد فردی به رابطه و یک حس فردی از خود تمایزیافتگی ایده آل، شامل ظرفیت فرد برای سهمش در رابطه و فردیت شخصی اش اشاره دارد. علاوه بر این وجود یک حس قوی در خود که صرفاً و به طور کامل با هیجانات اداره نمی شود (بوئن، 1978). خود متمایزسازی دارای دو بعد درون فردی و بین فردی است (بوئن، 1987، به نقل از جان کوسکی و هوپر⁷، 2012). تمایزیافتگی از خود، قابلیت درون فردی برای متمایز کردن سیستم های تفکر و احساس را در برمی گیرد و توانایی بین فردی برای حفظ خودمختاری درون زمینه صمیمیت عمیق با افراد

⁵ . Bowen

⁶ . Kerr

⁷ .Jankowski & Hooper

مهم دیگر است (بوئن، 1976؛ 1978). سطح بین فردی اشاره به توانایی تجربه صمیمیت در کنار اقتدار در رابطه است. خودتمایزسازی در بهترین وضعیت خود، زمانی رخ می‌دهد که یک شخص وقتی که از سوی دیگران تحت فشار باشد، قادر به نگهداری حس واضحی از خود و پیوستن به اعتقاداتش باشد، در حالی که این افراد هم‌زمان دارای مرزهای انعطاف‌پذیری هستند که اجازه صمیمیت هیجانی بدون ترس از ادغام را به آنان می‌دهد (بوئن، 1978؛ کر، 1988 به نقل از دکل⁸، 2010). بنابراین تمایز یافتگی بیشتر شامل توانایی فرد برای به کارگیری آزمایشاتی با در نظر گرفتن حفظ آگاهی کامل از هیجان‌ات شخصی‌اش، برای تجربه عاطفی قوی یا تغییر آن به آرامش و استدلال منطقی وقتی که شرایط دیکته می‌کند. همانطور که سطح پایه شخص از تمایز یافتگی، افزایش می‌یابد، قابلیت شخص برای تمایز بین فرآیند تفکر و احساس، تنظیم هیجان‌ات شدید و افکاری که به وضوح تحت تنش هستند نیز افزایش می‌یابد. به طور کلی درجات متنوعی از همجوشی ما بین سیستم‌های هیجانی و ذهنی در بشر وجود دارد که هرچه میزان این همجوشی بیشتر باشد، زندگی فرد بیشتر به وسیله نیروهای هیجانی خودکار اداره می‌شود و در این حالت، شخص کمتر قادر به کنترل هشیارانه زندگی خودش خواهد بود (بوئن، 1978). به طور کلی، افرادی که تمایز یافتگی بیشتری دارند، قادر هستند که در روابط متعدد هیجانی، یک خودِ خودکار را رشد بدهند.

محققان سطوح مختلفی از تمایز یافتگی را در میان چهار قلمرو سنجیده‌اند. این چهار حوزه عبارتند از: الف) سطحی از همجوشی⁹ در روابط افراد که موجب می‌شود فرد در موضوعاتی از قبیل تصمیم‌گیری به دیگران وابسته باشد؛ ب) سطحی از قطع ارتباط‌های هیجانی افراد یا جدایی¹⁰؛ ج) سطحی از واکنش‌پذیری هیجانی¹¹، این عکس‌العمل‌های هیجانی از هیجان‌ات افراد دیگر بیش از حد تأثیر گرفته است؛ د) سطحی از موقعیت¹² "من" که حس با ثباتی از خود است نه حس فروگیر¹³ و حساس به تقاضاها و عقاید دیگران (اسکورمن و اسمیت¹⁴، به نقل از جان کوسکی و هوپر، 2012).

مطابق نظر بوئن (1978؛ کر و بوئن، 1988) کسانی که گرایش به ذوب¹⁵ شدن در دیگران دارند، در دوری یا درک واقعی افرادی که برایشان مهم هستند، غرق می‌شوند؛ در حالی که این افراد هنگامی که با صمیمیت هیجانی روبرو می‌شوند، به سوی قطع ارتباط هیجانی و واکنش مضطربانه گرایش دارند. نتایج تحقیقات انجام شده در رابطه با مشکلات مربوط به تمایز یافتگی، نشان داده که این مشکلات عبارت بوده است از: پریشانی روان‌شناختی بیشتر (پلگ-پاپکو، اسکورون و فردلندر، 1988، توسان و فردلندر، 2000)، کمبود یا کاهش مهارت‌های مقابله و حل مسأله (مورداک، کر و هوروز، 1998)، مشکلات تصمیم‌گیری حرفه‌ای (لارسون، 1995، لارسون و ویلسون، 1998)، اختلافات زناشویی (کوسک، 1998، اسکورون، 2000) و حتی پتانسیل بد رفتاری جسمی با کودک (اسکورون، 2001). افراد کمتر تمایز شده نیز در تنظیم فاصله بین فردی برای مدیریت اضطراب درگیر هستند (کر، 1992). در حالی که اشخاص با تمایز یافتگی بیشتر با صمیمیت در عین خودداری از همجوشی یا قطع ارتباط هیجانی، برای تنظیم هیجان‌اتشان راحت هستند.

8 . Dekel

9 .fusion(FO)

10 .Emotional cut off(EC)

11 .Emotional reactivity(ER)

12 .I position(IP)

13 .susceptible

14 .Skowron & Schmitt

15 .fuse

با توجه به اهمیت مقوله خودمتمایزسازی و نقش آن در چرخه زندگی افراد، معرفی و ارائه ابزار مناسب برای ارزیابی این متغیر و تأکید بر اهمیت نقش آن در زمینه‌های مختلف چرخه زندگی افراد، هدف از این پژوهش، معرفی فرم کوتاه همراه با بررسی ساختار عاملی و اعتباریابی پرسشنامه خودمتمایزسازی است.

روش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش غیر آزمایشی در چارچوب طرح تحقیق توصیفی-تحلیلی انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش همه کاربران اینترنت جمهوری اسلامی ایران بود که در تیر، مرداد و شهریور ماه سال 1394 از شبکه اجتماعی تلگرام استفاده می‌کردند. با توجه به تعداد سؤال‌ها مقیاس و بر اساس روش نمونه‌گیری شبکه‌ای، تعداد 1503 نفر (433 مرد و 1070 زن) با میانگین سنی زنان مجرد 28/43، مردان مجرد 26/7 زنان متأهل 36/18 و مردان متأهل 35/3 و میانگین سطح تحصیلات (در زنان عبارت بودند از 14.8 درصد دیپلم - 4.2 درصد فوق دیپلم - 42.1 درصد لیسانس - 37 درصد فوق لیسانس - 5.4 درصد دکتری و در مردان 13.9 دیپلم - 5.5 فوق دیپلم - 41.1 لیسانس - 32.1 فوق لیسانس - 7.4 دکتری) انتخاب شدند. نمونه‌گیری به این شکل بود که در گروه‌های تلگرام لینک پرسشنامه اینترنتی گذاشته شد و از اعضا خواسته شد تا در گروه‌هایی که در سراسر کشور عضو هستند، ارسال کنند. سپس کاربران به پرسشنامه الکترونیکی تمایز یافتگی خود (DSI-SF) پاسخ دادند.

ابزار پژوهش

این پرسشنامه توسط اسکورن و فردلندر¹⁶ (1998) با 43 ماده در چهار خرده مقیاس واکنش‌پذیری عاطفی (ER)، جایگاه من (IP)، گریز عاطفی (EC)، و هم‌آمیختگی با دیگران (FO)، ساخته شد. پرسشنامه خودمتمایزسازی DSI-R فرم تجدید نظر شده پرسشنامه خودمتمایزسازی DSI اسکورن و فردلندر (1998) است که در آن نویسندگان، خرده‌مقیاس (FO) را برای هدف اعتبار و روایی، تغییر داده‌اند. پرسشنامه تجدید نظر شده دارای 46 مورد و شامل چهار خرده‌مقیاس ER, IP, EC, FO است و آزمودنی‌ها به یک طیف لیکرت شش گزینه‌ای پاسخ می‌دهند. اسکورن و فردلندر (1998, 2003) اعتبار و روایی قابل قبولی را برای این خرده مقیاس‌ها بیان کرده‌اند. همچنین بوسر و گیسون (2014) در پژوهش خود اعتبار این چهار خرده مقیاس را به این ترتیب بیان کرده‌اند: IP (0/82)؛ ER (0/87)؛ EC (0/83)؛ و FO (0/76) (بوسر و گیسون¹⁷، 2014). در فرم تجدید نظر شده، خرده مقیاس‌های ER, IP بعد درون فردی تمایز یافتگی را می‌سنجند و دو خرده‌مقیاس دیگر (R-FO, EC) بعد بین فردی را می‌سنجند (اسکورن و همکاران، 2003). نمرات بالاتر نشان‌دهنده تمایز یافتگی بیشتر هستند. آلفای کرونباخ به دست آمده در این پژوهش، نشان‌دهنده اعتبار این پرسشنامه است، به جز برای خرده مقیاس R-FO قبل از تحلیل عامل تأییدی در این مطالعه نمره کل آلفای کرونباخ 0/90 را نشان داده بود و آلفای کرونباخ بقیه خرده مقیاس‌ها عبارت بود از: ER=0/86، EC=0/83، R-FO=0/73، IP=0/79 (جان کوسکی و هوویر¹⁸، 2012). همچنین علیکی و نظری (1387) در پژوهش خود به نقل از بهات (2001) بیان کردند که پایایی درونی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه تمایز یافتگی 81٪. و برای خرده مقیاس واکنش عاطفی، 81٪؛ جایگاه من، 69٪؛ گریز عاطفی، 65٪. و برای هم‌آمیختگی با دیگران، 60٪. به دست آمده است.

16. Skowron & Friedlander

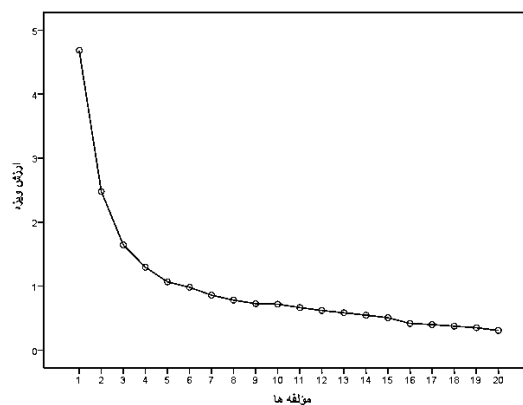
17. Buser & Gibson

18. Jankowski & Hooper

این پرسشنامه (فرم کوتاه) را برای اولین بار در ایران با کسب اجازه از پروفسور مورداک و دریک^{۱۹}، چهار متخصص در حوزه روان‌شناسی که آشنا به فرهنگ ایرانی و غربی بودند، ترجمه کردند و پس از بررسی این چهار ترجمه، ترجمه نهایی تأیید شد. برای قابل فهم بودن مقیاس خودمتمایزسازی، این پرسشنامه بر روی 80 نفر اجرا شد تا روایی صوری و وضوح و شفافیت زبان و قابلیت فهم سؤال‌ها کنترل شود. بدین منظور نظرات پاسخ دهندگان نسبت به سؤال‌ها جمع‌آوری و در پرسشنامه لحاظ شد.

یافته‌ها

برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. نتایج نشان داد که پرسشنامه از همسانی درونی قابل قبولی برخوردار است و ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های آن 0/764 و برای سؤال‌ها 0/741 به دست آمد. همچنین برای تعیین روایی عاملی از تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. نخست قابلیت تحلیل عاملی با مقیاس کایزر-مایر اولکین و مقیاس کرویت بارتلت بررسی شد. مقدار مقیاس کایزر-مایر اولکین 0/802 به دست آمد که بیانگر کفایت داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی است و آزمون کرویت بارتلت 8257/278؛ $P < 0/001$ به دست آمد که نشان می‌دهد ماتریس همبستگی داده‌ها در جامعه صفر نیست و بنابراین عامل‌یابی قابل توجیه است. تحلیل مؤلفه‌های اصلی با روش واریماکس بر روی 20 سؤال پرسشنامه تمایز یافتگی اجرا شد. به عبارت دیگر برای تعیین مناسب‌ترین عامل‌ها چندین چرخش آزمایشی انجام شد و نهایتاً با توجه به (1) نمودار شیب دامنه‌دار (که در شکل 1 نشان داده شده است)؛ (2) ارزش‌های ویژه و (3) درصد واریانس تبیین شده توسط هر عامل؛ تعداد پنج عامل با روش چرخش واریماکس استخراج شد.

شکل (1): نمودار شیب

همان‌طور که در شکل (1) دیده می‌شود از عامل پنج این نمودار دچار شکست شده و این امر حاکی از آفت شدید میزان واریانس تبیین شده توسط متغیرهای بعدی است. عامل‌های ذکر شده در جدول (1) با روش مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریماکس نشان داده شدند.

جدول (1) مشخصه آماری پنج عامل پرسشنامه تمایز یافتگی بعد از چرخش واریماکس به روش مؤلفه‌های

اصلی

¹⁹.Murdock & Drake

شاخص های آماری	ارزش ویژه	درصد تبیین کنندگی واریانس	درصد تجمیعی واریانس
عوامل فرضی		واریانس	تبیین شده
1	2/965	14/82	14/82
2	2/604	13/02	27/84
3	2/327	11/63	39/48
4	1/809	9/04	48/52
5	1/467	7/33	55/86

همان طور که در جدول (1) مشاهده می شود این پنج عامل 55/86 درصد واریانس را تبیین می کنند. ماتریس و سؤال ها و عوامل استخراجی بعد از چرخش به صورت جدول (2) نشان داده شده است .

جدول (2) جدول ماتریس عاملی سؤال ها و عوامل مفروض با شیوه واریماکس

سؤال ها	عاملها	1	2	3	4	5
19- عزت نفس من واقعاً به این بستگی دارد که دیگران چگونه درباره من فکر می کنند.	0/767					
8- احساس می کنم که حقیقتاً نیاز به تأیید شدن از طرف هر کسی، در زندگیم را دارم.	0/706					
2- هنگامی که کار یا مسئولیت بزرگی را شروع می کنم معمولاً نیاز به تشویق زیادی از جانب دیگران دارم.	0/663					
13- غالباً فقط برای خشنود ساختن دیگران با آنها موافقت می کنم.	0/601					
17- اگر دیگران برای کمک به تصمیم گیری در کنارم نباشند غالباً دچار تردید می شوم.	0/560					
9- گاهی می بینم احساساتم دائم در نوسان است.	0/486					
20- در شرایط استرس، کاملاً احساس اطمینان و ثبات می کنم.	0/728					
1- حتی در شرایط استرس زار آرام می مانم.	0/703					
12- نسبتاً خودم را قبول دارم.	0/690					
3- مهم نیست که چه اتفاقی در زندگی من می افتد، مطمئنم معنای اینکه چه کسی هستم را از دست نمی دهم.	0/681					
14- اگر با دوستان یا همسرم بحث کرده باشم، تمام روز به آن فکر می کنم.	0/695					
6- گاهی اوقات حالم گرفته می شود و نمی توانم به وضوح فکر کنم.	0/683					
16- اگر شخصی از دست من ناراحت شود به آسانی از کنار آن نمی گذرم	0/638					

		0/611			18- من به آزرده شدن از طرف دیگران خیلی حساس هستم.
		0/850			7- اغلب اوقات وقتی افراد بیش از حد به من نزدیک می شوند احساس ناراحتی می کنم.
		0/830			4- وقتی افراد خیلی به من نزدیک می شوند می خواهم از آنها فاصله بگیرم.
		0/600			11- بیش از حد به انتقاد حساس هستم.
		0/540			15- هنگامی که روابطم با یک نفر به جای باریک می کشد، احساس می کنم که ضروری است از این رابطه بگریزم.
		0/528			10- دلیلی ندارد برای چیزهایی که نتوانم تغییر دهم ناراحت شوم.
		0/393			5- مواقعی که دوستان یا همسرم از من انتقاد می کنند تا چند روز رنجیده خاطر می شوم.

بر اساس جدول (2) نتایج تحلیل عاملی مواد پرسشنامه با اجرای روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی، تعداد عامل‌هایی که مبنای تعیین مشخصه‌های نهایی قرار گرفت پنج عامل به دست آمد. حداقل بار عاملی 0/393 در نظر گرفته شد. ساختار ساده عامل‌ها به صورت مجموعه گویه‌های مشترک که با یک عامل همبسته‌اند و تشکیل یک زیرمقیاس را می‌دهند، مشخص شده است. برای تأیید عامل‌ها ی استخراج شده از پرسشنامه مورد بحث، مدل تحلیل عاملی تأییدی با نرم افزار SPSS انجام شد. که چهار عامل از پنج عامل اکتشافی تأیید شد.

جدول (3) شاخص برازندگی

سطح معنی‌داری	df	خی دو
0/000	100	883/419

با توجه به جدول (3) شاخص برازندگی عامل پنج در تحلیل عاملی تأییدی، تأیید نشد. عامل‌ها به صورت زیر نام گذاری شد: عامل (1) تأیید نشدن؛ عامل (2) استرس و ناپایداری هیجانی؛ عامل (3) آمیختگی فکر و عمل؛ عامل (4) اجتناب و عامل (5) انتقاد.

جدول (4) جدول ماتریس عاملی سؤال‌ها در تحلیل عاملی تأییدی

5	4	3	2	1	عاملها
					سؤال‌ها
				0/724	19- عزت نفس من واقعاً به این بستگی دارد که دیگران چگونه درباره من فکر می کنند.
				0/622	8- احساس می کنم که حقیقتاً نیاز به تأیید شدن از طرف هر کسی، در زندگیم را دارم.
				0/524	13- غالباً فقط برای خوشنود ساختن دیگران با آنها موافقت می کنم.
				0/504	2- هنگامی که یک کار یا مسئولیت بزرگی را شروع می کنم معمولاً نیاز به تشویق زیادی از جانب دیگران دارم.
				0/463	17- اگر دیگران برای کمک به تصمیم‌گیری در کنارم نباشند غالباً دچار تردید می شوم.

			0/236	15- هنگامی که روابطم با یک نفر به جای باریک می کشد، احساس می کنم که ضروری است از این رابطه بگریزم.
			0/658	20- در شرایط استرس، کاملاً احساس اطمینان و ثبات می کنم.
			0/641	1- حتی در شرایط استرس ز آرام می مانم.
			0/590	12- نسبتاً خودم را قبول دارم.
			0/586	3- مهم نیست که چه اتفاقی در زندگی من می افتد، مطمئنم معنای اینکه چه کسی هستم را از دست نمی دهم.
			0/432	10- دلیلی ندارد برای چیزهایی که نتوانم تغییر دهم ناراحت شوم.
			0/613	14- اگر با دوستان یا همسرم بحث کرده باشم، تمام روز به آن فکر می کنم.
			0/604	6- گاهی اوقات حالم گرفته می شود و نمی توانم به وضوح فکر کنم.
			0/531	18- من به آزرده شدن از طرف دیگران خیلی حساس هستم.
			0/447	16- اگر شخصی از دست من ناراحت شود به آسانی از کنار آن نمی گذرم
			0/379	9- گاهی می بینم احساساتم دائم در نوسان است.
		0/857		7- اغلب اوقات وقتی افراد بیش از حد به من نزدیک می شوند احساس ناراحتی می کنم.
		0/676		4- وقتی افراد خیلی به من نزدیک می شوند می خواهم از آنها فاصله بگیرم.
		0/930		11- بیش از حد به انتقاد حساس هستم.
		0/359		5- مواقعی که دوستان یا همسرم از من انتقاد می کنند تا چند روز رنجیده خاطریم.

بحث و نتیجه گیری

تمایز به توانایی اشخاص در جدا کردن خودشان از خانواده اصلی، در سطح منطقی و هیجانی اشاره می کند. این دو نیروی ضد تعادل در زندگی هستند: با هم بودن و فردیت. افراد از لحاظ سطح تمایز یافتگی که در هر لحظه پیدا می کنند، متفاوت هستند و این خود نشانگر یک فرایند است (بوئن، 1965). پرسشنامه تمایز یافتگی (اسکورن و فریدلندر، 1998) ابزاری خود گزارشی است که برای اندازه گیری ساختار و تمایز یافتگی خود در مطالعات زیادی استفاده شده است (دریک²⁰ و همکاران، 2015؛ دریک و مورداک²¹، 2008).

یافته های این پژوهش که با هدف اعتباریابی و رواسازی آزمون تمایز یافتگی کوتاه شده 20 سؤالی شکل گرفت، ضریب آلفای 0/741 برای پایایی پرسشنامه نشان می دهد که پرسشنامه مذکور از پایایی قابل قبول و کافی برخوردار است.

با توجه به این یافته ها می توان نتیجه گرفت که سؤال ها مناسب بوده و پرسشنامه بدون تغییر و حذف برخی سؤال ها ساختار خود را حفظ می کند. تحلیل مؤلفه های اصلی با چرخش واریماکس به استخراج پنج عامل منجر شد. این عامل ها به ترتیب به صورت زیر

²⁰.Drake

²¹.Murdock

نام‌گذاری شد: عامل 1) تأیید نشدن؛ عامل 2) استرس و ناپایداری هیجانی؛ عامل 3) آمیختگی فکر و عمل؛ عامل 4) اجتناب و عامل 5) انتقاد.

تحلیل عاملی تأییدی وجود پنج عامل استخراجی را تأیید کرد، اما تحلیل عاملی مرتبه دوم تنها چهار عامل: تأیید نشدن؛ ناپایداری هیجانی؛ آمیختگی فکر و عمل و اجتناب را تأیید و عامل انتقاد را از مدل کامل برای تبیین سازه تمایز یافتگی حذف کرد. مجموعه سؤال‌های متشکل از نخستین عامل: تأیید نشدن شامل سؤال‌های 19-8-13-2-17 است. مجموعه سؤال‌های متشکل از عامل دوم: ناپایداری هیجانی و استرس شامل سؤال‌های 20-1-12-3-10 است. اسکوکرن و فریدلندر (1998) رابطه معنی‌دار معکوس را بین تمایز یافتگی خود و درماندگی روان‌شناختی پیدا کردند. در مطالعات زیادی مشخص شده که اختلال عملکرد و استرس زندگی در گروه بالینی به‌طور قابل توجهی بالاتر از جامعه غیر بالینی است (جانکوسکی و هوپر²²، 2012؛ کر و بون²³، 1988).

مجموعه سؤال‌های متشکل از سومین عامل؛ آمیختگی فکر و عمل شامل سؤال‌های 14-6-18-16-9 است. بوئن و کر (1988) گزارش کردند که افرادی که یک آمیختگی بین عاطفه و سیستم فکری خود دارند بیشتر از افرادی که توسط یک سیستم عاطفی حمایت می‌شوند دچار استرس روانی می‌شوند (به نقل از جانکوسکی و هوپر، 1998) مجموعه سؤال‌های متشکل از چهارمین عامل: اجتناب شامل سؤال‌های 7-4 است.

در یک اظهار نظر کلی می‌توان گفت با توجه به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی، پایایی و روایی مناسب این پرسشنامه، کوتاه بودن و سهولت اجرا، شرایط اجرا، شرایط استفاده وسیع پژوهشگران را از این ابزار فراهم می‌آورد. بنابراین این پرسشنامه که میزان تمایز یافتگی را می‌سنجد در ایران دارای روایی و پایایی مناسبی است و می‌تواند در موقعیت‌های مختلف مانند مشاوره پیش از ازدواج و یا بررسی علل تعارض زوجین استفاده شود و زمینه پژوهش‌های متعددی در قلمرو روان‌شناسی و مشاوره را فراهم کند.

محدودیت‌ها و پیشنهادات

بر اساس مطالعه حاضر محدودیت‌هایی قابل توجه هست که برای تحقیقات آینده پیشنهاد می‌شود مورد توجه قرار گیرند. اول اینکه اطلاعات به‌دست آمده از افرادی بوده که در شبکه‌های اجتماعی فعال بوده‌اند و اطلاعات به‌دست آمده از این افراد ممکن است با سایر افراد جامعه که در شبکه‌های اجتماعی فعالیت ندارند، متفاوت باشد. اگر پژوهش‌های دیگری با روش‌های نمونه‌گیری مختلف انجام شود و نتایج با این پژوهش مقایسه شود نتایج بهتری به‌دست خواهد آمد. دیگر اینکه تحقیقاتی که از طبقات مختلف نژادی و قومی به‌دست می‌آید نتایج بهتری برای تفسیر به‌دست می‌دهد. این پژوهش‌ها در این زمینه پیشنهاد می‌شود.

فهرست منابع:

علیکی، محمود و نظری، علی محمد (1387). بررسی رابطه تمایز یافتگی و رضایت زناشویی. فصلنامه تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره.

(26)7

Brown, T. A. (2003). Confirmatory factor analysis of the Penn State Worry Questionnaire: Multiple factors or method effects? *Behaviour Research and Therapy*, 41, 1411–1426.

²² Jankowski, & Hooper

²³ Kerr & Bowen

- Buser, Julie K & Gibson, Sandy. (2014). "Differentiation and Eating Disorder Symptoms Among Males The Family, *Counseling and Therapy for Couples and Families*. 22(1), 17-25.
- Dekel, Rachel (2010). Couple forgiveness, self-differentiation and secondary traumatization among wives of former POWs. Bar-Ilan University, Israel. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(7) 924–937.
- Drake, J. R. & Murdock, N. L. (2008). [Differentiation of self, perceived stress, and symptoms: A mediated relationship.] Unpublished raw data.
- Drake, J. R., Murdock, N. L., Marszalek, J. M. & Barber, E. (2015). Differentiation of Self Inventory—Short Form: Development and Preliminary Validation. *Journal of Contemporary Family Therapy* 37 (2) , pp 101-112.
- Jankowski, P.J. & Hooper, L.M. (2012). Differentiation of self: A Validation Study of the Bowen Theory Construct. *Couple & Family psychology: Research and Practice*. 1 (3), 226-243.
- Johnson, Patrick & Buboltz, Walter C., Jr. (2000) "differentiation of self and psychological reactance". *Contemporary Family Therapy*, 22(1), March, Human Sciences Press, Inc.
- Kerr, M. E., & Bowen, M. (1988). *Family evaluation*. New York, NY: W. W. Norton.
- Skowron, E. A., & Friedlander, M. L. (1998). The Differentiation of Self Inventory: Development and initial validation. *Journal of Counseling Psychology*, 45, 235–246.
- Skowron, Elizabeth A. & Dendy, Anna K. (2004) "differentiation of SELF AND ATTACHMENT IN ADULTHOOD:RELATIONAL CORRELATES OF EFFORTFUL CONTROL." *Contemporary Family Therapy* 26(3), September Springer Science+Business Media, Inc